

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Maaeluministri 29. juuli 2015. a määruse nr 75 „Uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamise toetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 alusel.

Määrus kehtestatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 10 lõike 2 alusel heaks kiidetud strateegiadokumendiga “Eesti maaelu arengukava 2014–2020”.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi teadus- ja arendusosakonna peaspetsialist Gret-Kristel Mällo (625 6553, gret-kristel.mallo@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Öövel (625 6197, maarika.öövel@agri.ee) ja keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga täpsustatakse toetuse saamise tingimusi, parendatakse määruse teksti ühtse arusaadavuse huvides ning kõrvaldatakse toetuse taotlemisel ja määruse rakendamisel ilmnunud puudusi. Määruse muudatuste väljatöötamisel on arvestatud Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) ettepanekutega.

Olulisima muudatusena kehtestatakse ELÜPS §-s 82 sätestatud võimalus maksta maaelu arengu toetus välja enne kulutuste tegemist (nn OTKA).

Eelnõu punktidega 1 kuni 3 muudetakse § 4 lõike 2 punkte 4, 5, 7 ja 8 ning lisatakse sinna, et nimetatud punktides sätestatud nõuded, mis käivad taotleja kohta kohalduvad ka § 6 lõikes 1 nimetatud projekti partnerile. Muudatuse eesmärk on täpsustada toetuse taotlejale ja partnerile esitatud nõudeid.

Eelnõu punkti 4 kohaselt jäetakse § 8 lõikest 3 välja tekstiosa „hinnapakkumuse kehtivusaega“. Muudatus on vajalik, kuna hinnapakkumuse esitamise aja ja tegelike kulude tegemise vahele võib jääda pikem ajavahemik kui kehtivas määruses sätestatud hinnapakkumuse kehtivusaeg. Seetõttu võib tekkida olukord, kus taotleja peab küsima uue hinnapakkumuse, kuigi tellitava töö või teenuse või soetatava vara hind ei ole vahepeal muutunud. Muudatuse tulemusena väheneb taotleja ja toetuse saaja halduskoormus.

Eelnõu punktiga 5 ja 6 ühtlustatakse taotluse esitamise nõudeid. **Punktiga 5** täiendatakse määruse § 11 punkti 5 selliselt, et lisaks tegevuse või projekti kirjeldusele peab taotlus sisaldama ka tegevuse või projekti eesmärgi kirjeldust. **Punktiga 6** tehakse samasisuline muudatus § 12 lõike 1 punktis 2, mille kohaselt peab projektiplaan lisaks projekti lähteülesandele sisaldama ka projekti eesmärgi kirjeldust. Täienduste eesmärk on sõnastada

toetuse taotlemise nõuded taotleja jaoks selgemalt ja rõhutada projekti eesmärkide kirjeldamise olulisust. Muudatusega tehakse taotlejale kohustuslikuks esitada andmed projekti eesmärgi kohta PRIA-le nii toetuse taotlemiseks esitatud avalduses kui ka taotluse osaks olevas projektiplaanis.

Eelnõu punktiga 7 täiendatakse määruse § 13 lõike 1 punkti 2 sõnastust. Tehtava muudatusega lihtsustatakse toetuse taotlejale kehtestatud nõuet esitada kõikide § 6 lõikes 1 nimetatud partnerite kohta ära kirjad dokumentidest. Eesti Vabariigis registreeritud ja tegutsevate partnerite kohta ei ole PRIA-le vaja edaspidi ära kirju dokumentidest esitada. Muudatuse tulemusena saavad taotlemiseks vajalike dokumentide esitamise nõuded taotleja ja partneri jaoks selgemaks ja lihtsamaks.

Eelnõu punktiga 8 muudetakse määruse § 16 lõiget 3. Muudatusega täpsustatakse taotluste paremusjärjestuse koostamist. Hindamiskriteeriumi hindepunktide aritmeetilise keskmise arvutamise saadakse koondhinne, mille korrutamisel hindamiskriteeriumite osakaaludega selgub hindepunktide kaalutud keskmine. Kaalutud keskmiste alusel koostatakse paremusjärjestus. Taotleja jaoks muudab tehtav täpsustus paremusjärjestuse kujunemise üheselt mõistetavamaks.

Eelnõu punktiga 9 ja 10 täiendatakse § 17 lõigete 1 ja 2 hindamisprotseduuri sõnastust. Üksikasjalikuma sõnastusega täpsustatakse rahastatavate taotluste miinimumtulemus kujunemist. Taotleja jaoks muudab tehtav täpsustus paremusjärjestuse kujunemise üheselt mõistetavamaks.

Eelnõu punktiga 11 sõnastatakse uuesti määruse § 18 lõige 1. Tehtava muudatusega jäetakse määrusest välja viieaastasele järelevalveperioodile viitav lauseosa, mis kohustas nii taotlejat kui ka toetuse saajat teavitama PRIA-t erinevatest muudatustest viie aasta jooksul alates projekti lõppemisest. Nimetatud nõue jäetakse määrusest välja, et oleks üheselt aru saada, et taotleja ega toetuse saaja ei ole kohustatud muudatustest teavitama pärast PRIA poolt viimase toetuseosa väljamaksmist.

Eelnõu punktiga 12 sõnastatakse uuesti määruse § 18 lõike 1 punkt 4, täpsustades, millistest muudatustest peab taotleja või toetuse saaja PRIA-t teavitama. Seni puudus taotlejal või toetuse saajal kohustus teavitada PRIA-t taotluses esitatud ja projektiga seotud andmete muutumisest, samuti ei olnud kohustus teavitada projekti elluviimist takistavatest probleemidest. Teavitada tuli muudest asjaoludest, mille tulemusena ei olnud taotluses esitatud andmed enam täielikud, või muudatustest seoses projekti tegevustega. Määruse muudatusega täpsustatakse taotleja ja toetuse saaja kohustus muudatustest teavitamisel. Oluline on PRIA-t kohe teavitada nii taotluses esitatud andmete kui ka projekti andmete muutumisest. Lisandub kohustus teavitada projekti elluviimisega seotud probleemidest. Nimetatud täiendus muudab taotluste menetlemise lihtsamaks ja selgemaks.

Eelnõu punktiga 13 täiendatakse määrust § 19 lõikega 1¹, mis annab võimaluse toetuse saajal taotleda projektiperioodi pikendamist, kui ilmnevad toetuse saajast sõltumatud asjaolud, mida ei olnud võimalik toetuse taotlemisel ette näha. Seni on toetuse saajad taotlenud projekti lõpptähtaja pikendamist vabalt valitud aja võrra, kuna määruses oli pikendamise kord täpsemalt selgitamata. Senine määruse tekst jätab võimaluse määruse erinevaks tõlgendamiseks. Määruse muudatusega saavad toetuse saajad, kes on viinud toetatavast tegevusest ellu osa, mille maksumus moodustab vähemalt 50 protsenti kogu toetatava tegevuse abikõlbliku kulu

maksumusest, taotleda projektiperioodi pikendamist enne selle lõppemist, kui ilmnevad temast sõltumatud asjaolud, mida ei olnud võimalik toetuse taotlemisel ette näha. Projektiperioodi võib pikendada kuni 18 kuud arvates selle lõppemisest, kuid mitte rohkem kui 2023 aasta 1. juulini.

Eelnõu punktiga 14 täiendatakse määruse § 19 lõike 2 punkti 3 nõudega säilitada toetuse kasutamise seotud kulu- ja maksedokumentid. Muudatuse eesmärk on lisaks toetuse saaja kohustusele eristada oma raamatupidamises toetuse kasutamise seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest ka kohustus neid dokumente säilitada kuni PRIA poolt tehtava viimase toetusosa väljamaksmiseni. Toetuse saajale esitatavate nõuete täpsustamine lihtsustab nende nõuete täitmist.

Eelnõu punktiga 15 täiendatakse määruse § 19 lõiget 2 punktiga 5, mille kohaselt peab toetuse saaja vastama taotlejale § 4 lõike 2 punktides 4–8 kehtestatud nõuetele. Kehtiva määruse kohaselt kontrollitakse toetuse taotlejalt nõutavaid majandusnäitajaid vaid taotlemisel, aga mitte hiljem, kui esitatud projekti taotluse kohta on tehtud rahastamise otsus. Tegelikult on väga oluline, et toetuse saaja vastaks kogu projekti elluviimise vältel kuni viimase väljamakse tegemiseni määruse § 4 lõike 2 punktides 4–8 kehtestatud nõuetele. Muudatusega kehtestatakse toetuse saajale kohustus järgida taotluse esitamisel kehtestatud ja eespool viidatud nõudeid. Selle muudatusega ühtlustatakse taotlejale ja toetuse saajale kehtestatud nõudeid, mis omakorda muudab lihtsamaks toetuse saajal kohustuste täitmise ja PRIA-l näiteks maksuvõla nõudega seotud andmete kontrollimise.

Eelnõu punktiga 16 muudetakse määruse § 19 lõiget 4. Kehtivas määruses on sätestatud projekti kohta käivad andmed, mis tuleb avalikkusele kättesaadavaks teha, aga ei ole tähtaega, mille jooksul tuleb seda teha. Projekti kohta käivate andmete avalikustamine on kohustuslik, aga selle kohustuse täitmine on kujunenud märkimisväärseks probleemiks. Samas on kasvanud vajadus saada kiirelt sellist teavet nii ettevõtjate, teadus- ja arendusasutuste kui ka avaliku sektori hulgas. Muudatusega kehtestatakse kolme kuu pikkune ajaline piirang andmete avalikustamiseks ja määratakse kindlaks andmete avaldamise asukoht riikliku maaelu võrgustiku ülesandeid täitva asutuse veebilehel www.maainfo.ee, mis on innovatsioonikoostöö projektide kohta käivate andmete avalikustamise asukohaks ka praegu. Nimetatud punkti täiendamisega muudetakse nõue avalikustada projektide kohta käivaid andmeid taotlejale arusaadavamaks, kehtestades nimetatud andmete avalikustamiseks kolme kuu pikkuse tähtaja. Ühtlasi muutub kiiremaks projekti kohta käivate andmete kättesaamine veebilehe vahendusel.

Eelnõu punktiga 17 muudetakse määruse § 20 lõigete 1 ja 2 sõnastust. Muudatusega pikendatakse projekti elluviimist tõendavate dokumentide esitamise tähtaega ühelt kuult kahele kuule. Praegune praktika näitab, et osa kulusid on toetuse saajal võimalik teha alles tagantjärele, näiteks töötasuga seotud maksud makstakse tavaliselt alles ülejäämisel kuul pärast palga väljamaksmist, samuti esitatakse paljud arved jooksva kuu eest järgmisel kuul. Seetõttu ei ole toetuse saajal võimalik esitada kõiki nõutud dokumente tähtaegselt. Sellest tingitult peab PRIA sageli küsima maksude maksmist tõendavaid dokumente järelepärimisega, sest toetuse saajal ei olnud neid võimalik koos maksetaotlusega esitada.

Toetuse saaja peab järgima määruse § 19 lõikes 1 sätestatud tingimust, mis ütleb, et projekti elluviimist tõendavad dokumendid peavad olema PRIA-le esitatud hiljemalt 2023. aasta 1. juuliks.

Eelnõu punktiga 18 muudetakse määruse § 20 lõike 2 punkti 2 sõnastust. Muudatuse eesmärk on välistada võimalus esitada võltsitud maksekorraldusi. Toetuse väljamaksmiseks esitavad mitmed toetuse saajad juba praegu panga kinnituse, seega ei too tehtav muudatus toetuse saajale kaasa halduskoormuse suurenemist.

Eelnõu punktiga 19 kehtestatakse määruse § 20 lõike 2 punkt 4 uues sõnastuses. Kehtiva määruse kohaselt on toetuse saajal toetuse väljamaksmiseks võimalus esitada töötasu maksmist ja töötasuga kaasnevate maksete tasumist tõendav maksekorraldus, mis aga ei võimalda saada teavet, kas projektiga seotud maksud on makstud, sest sisuliselt ei ole selle dokumendi alusel võimalik veenduda projektiga seotud tööjõukulude maksude maksmises. Muudatusega asendatakse kohustus esitada maksekorraldus kohustusega esitada isikustatud TSD-vormi väljavõte. Tehtav muudatus lihtsustab maksude maksmise kontrollimist, kuna TSD-vormi väljavõttelt on näha töötaja palgaga seotud töötasude deklareerimine ning maksevõla puudumisel on maksud kindlasti makstud. Muudatus toob kaasa PRIA-le dokumentide menetlemisega seotud töökoormuse vähenemise.

Eelnõu punktiga 20 täiendatakse määrust §-ga 21¹. Muudatuse kohaselt võib toetuse saajale maksta toetust enne kulutuste tegemist, mis võimaldab maksta toetust riigieelarve vahenditest enne projekti asjakohases etapis ettenähtud tegevuste eest täielikult tasumist.

Sellist rahastamisviisi võib kohaldada, kui on täidetud järgmised tingimused: projekti asjakohases etapis ettenähtud tegevused on tehtud, toetuse saaja on selle eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa ning toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne. ELÜPS § 82 lõike 7 kohaselt loetakse toetuse saaja piisavalt usaldusväärseks, kui:

- 1) tal ei ole riikliku maksu võlgnevust või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg tasutud ajakava kohaselt;
- 2) tema suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 3) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud tähtpäevaks ja summas;
- 4) ta on varem ELÜPS § 79 või § 82 lõike 1 kohaselt saadud toetust kasutanud sihipäraselt ja tähtpäevaks.

Omafinantseeringuga võrdse rahasumma hulka loetakse selle isiku, kellelt toetuse saaja tellis teenuse või töö või ostis kaupa, väljastatud arve-saatelehel või arve ära kirjal kajastatud kõik abikõlblikud kulud, millest on maha arvatud tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel toetuse saajale makstav summa ning millele on juurde arvatud kõik mitteabikõlblikud kulud. Oluline on, et tehtud töö või osutatud teenus on lõpetatud ning toetuse saaja on need vastu võtnud.

Tehtud muudatus on oluline toetuse taotlejatele (uuringuprojekte teostavatele ettevõtetele), võimaldades lihtsamat finantseerimist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu

toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), ning komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17).

Eelnõu koostamisel on arvestatud komisjoni määrusega (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), ning komisjoni määrusega (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määruse muutmise võimaldatakse maksta toetust riigieelarve vahenditest enne projekti asjakohases etapis ettenähtud tegevuste eest täielikult tasumist ning tagatakse parem õigusselgus ja nõuete üheselt mõistetavus.

Määruse kehtestamine ei too endaga kaasa organisatsioonilisi muudatusi avalikus sektoris. Maaeluministeeriumi haldusalas ei muutu määruse jõustumisel ülesannete ega pädevuse jaotus. Määruse rakendamisega ei kaasne mõju välissuhetele, samuti ei ole määruse muudatustel sotsiaalselt, sealhulgas demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Määruse rakendamiseks vajalikke menetlustoiminguid teeb PRIA, kellel on olemas määruse menetlemiseks vajalik haldussuutlikkus ja tehniline võimekus.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid riigieelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ning arvamuse andmiseks PRIA-le. Eelnõu kohta esitas märkused ja ettepanekud Rahandusministeerium, millega on osaliselt arvestatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tiina Saron
Kantsler